

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

Marec 2020

Ročník XIV.

Číslo 1

*Želáme Vám,
aby ste blížiac sa veľkonočné sviatky
prežili v pokoji a v zdraví.*

*Starostka obce, poslanci OZ, zamestnanci OÚ
a redakčná rada Harmaneckých novín.*

S novou jarou nové príbehy

Začíname štrnásty ročník Harmaneckých novín. Je to prvé tohtoročné vydanie. Netradične bude trochu obsažnejšie. Teším sa z toho, že máme veľa príspevkov, veľa nových príbehov, ktoré si zaslúžia vašu pozornosť. Sú to všetko skutočné príbehy zo života. Dojímavé, obdivuhodné, citlivé, pripomínajúce množstvo spomienok.

Aby sme popri jarých vychádzkach do prírody mali čo čítať. O ľuďoch, susedoch, ktorých možno ani nepoznáme, lebo sa len nedávno prisťahovali. O známych, aj keď pre niekoho možno už neznámych, bývalých Harmančanov, ktorých stojí za to si pripomenúť.

Prečítate si tiež o tom, že v našej obci je veľa pekných, zaujímavých obecných akcií, ktoré nám spríjemňujú náš spoločný život.

Je po voľbách a v rodinách a medzi priateľmi sa znova

vyjasnilo. Skončili generačné spory o tom, koho voliť či nevoliť. Aj v našej rodine to poriadne vrelo. Každý mal svoj názor. Každý diskutoval. Mne sa to páčilo. Konečne sa ľudia rozprávali, hádali, riešili. Zaujímali sa o dianie u nás doma. Tak to má byť. Keď je dobrá téma, treba sa rozprávať.

Všetko by mohlo byť tak, ako sa na prichádzajúcu jar patrí. Ale nie je. Ešte nikdy sme v tomto období neboli takí vystrašení, plní obáv o seba, o svojich blízkych.

Tohtoročná jar je smutná. Budme všetci ostražití a hlavne v bezpečí domova. Je čas byť ohľaduplný, ale pozorný a vedomý si zodpovednosti.

Aj blížiac sa veľkonočné sviatky budú iné, ale aj tak Vám želim, nech sú pekné a budte všetci zdraví.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Vážení spoluobčania !

Dovoľte mi prihovoriť sa Vám v týchto ťažkých chvíľach nebyvalého ochorenia, ktoré postihlo našu krásnu modrú planétu. Chcem Vás ubezpečiť, že pristupujeme k problematike zabránenia šíreniu koronavírusu maximálne zodpovedne, uvedomujúc si vážnosť situácie. Sledujeme dianie na území SR, vyhlásenia zodpovedných orgánov a na základe vyhodnotenia situácie na Slovensku prijímame opatrenia, ktoré sú v danej situácii najúčinnšie a najdostupnejšie. Zverejňujeme všetky dostupné informácie na webovej stránke obce, prípadne úradných tabuliach obce. Konzultujeme situáciu s pracovníkmi Odboru krízového riadenia, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. V našej obci Harmanec zasadal krízový štáb, ktorého členmi sú všetci poslanci obecného zastupiteľstva a bolo prijaté uznesenie na riešenie momentálnej situácie v obci. V tejto chvíli sú najúčinnšie preventívne opatrenia, zvýšený dôraz na dodržiavanie zásad hygieny a dôsledné dodržiavanie pokynov, ktoré vydávajú štátne orgány. Obecný úrad nie je zavretý, len pracuje v obmedzenom režime, tak, aby sme mohli plniť všetky nevyhnutné úlohy. Žiadam Vás, aby ste nepodliehali vplyvu neoverených a nepotvrdených správ. Nikomu neprospeje šírenie paniky a dovolávanie sa prijatia opatrení, ktoré nie sú opodstatnené a vykonateľné. Obec, môže konať len na základe oficiálneho vyjadrenia, oznámenia alebo nariadenia príslušným orgánom. Prosím Vás, aby ste nepodľahli atmosfére, ktorá nás obklopuje, neprepadali panike, masovému útoku a hromadnému vykupovaniu tovaru a šíreniu neopodstatneného strachu a obáv. Všetky nové a závažné informácie o šírení koronavírusu budú zverejňované a dopĺňované.

A teraz k našej obecnej práci. Ešte v predvianočnom období sa nám podaril výrub nebezpečných drevín pri budove T-12 číslo 19, paneláku číslo 16 a začiatkom tohto roka sme mohli začať s likvidáciou zboreného múrika a likvidáciou zostatku, ktorý ešte ostal stáť. Obhliadka oporných múrikov projektantom a geológom nám priniesla jasné stanovisko k okamžitej likvidácii všetkého muriva a k okamžitému odstráneniu uvoľneného zvetraného kameniva pri budove číslo 14, kde dochádzalo k samovoľnému odpadávaniu kameňa. Výška kameňa a jeho zvetranosť sa stala nebezpečnou hlavne pre hrajúce sa deti, ktoré po každom daždi lákala hra s vodou v odtokovom kanáli. Oporné múriky po celkovom posudku na návrh projektanta prejdú rekonštrukciou a dostaním v častiach, kde to bude nevyhnutné. Stavba múrikov je len jednou časťou do zásahu majetku obce, tou druhou pri tejto realizácii bude odvodnenie a zachytenie spodnej a vyvierajúcej vody za budovami. Odvodňovací kanál by mal zachytiť vodu stekajúcu po dvoroch a jeho prehĺbenie by malo pomôcť k zabráneniu vlnutia v suterénoch a pivniciach okolitých budov. Rovnako máme záujem zachytiť horskú vodu do zberačov, aby ostala k dispozícii občanom, ktorí túto vodu využívajú. Z environmentálneho hľadiska je nanajvýš vhodné ponechať túto vodu k používaniu, no zároveň treba technicky zamedziť jej voľnému pretekaniu po príslušných plochách.

Keďže v našej obci už prebehla aj predbežná obhliadka asfaltovania dvorov, je nesmierne dôležité, aby sme naplánované terénne úpravy vykonali pred realizáciou asfaltovania. Zrejme na to bude vhodná chvíľa až po rekonštrukcii jednotlivých budov, ktoré práve prebiehajú.

Jednou z dôležitých stavieb v obci je rekonštrukcia budovy VKÚ na nájomné byty. Kvôli jej začleneniu do celkového vzhľadu našej obce prebehla už obhliadka príslušného chodníka so zohľadnením výškového rozdielu pri zrušení oplotenia pri

uvedenej budove. Projektantom boli posúdené všetky zvyšné chodníky, ktoré ešte neprešli rekonštrukciou. Obecným zastupiteľstvom Harmanec bola schválená zmluva na dodávku projektovej dokumentácie na rekonštrukciu všetkých chodníkov. Týka sa celého chodníka po pravej strane obce až po Strelnicu aj s odstránením betónových kociek, ktoré tvoria chodník, rovnako ako s dobudovaním oporného múrika a s jeho navýšením v častiach, ktoré to vyžadujú.

Projektová dokumentácia bude vypracovaná aj na chodník k podniku SHP Harmanec a jeho protiľahlej časti pri krytoch civilnej ochrany, kde je autobusová zastávka, s výnimkou časti, kde parkujú autá a chodník stratil opodstatnenie. Obec by musela vyrokovať zákaz parkovania na tomto úseku, čo nie je v súlade s prioritami našej obce.

Nadalej pokračuje oprava budovy materskej a základnej školy. Keďže vznikla požiadavka na zväčšenie spoločenského priestoru vybudovaného na školskom dvore, dohodli sme sa s pani riaditeľkou základnej školy Mgr. Henrietou Kohútovou na postupe, za akých podmienok a v akom časovom rozsahu by realizácia bola možná a obec bude rešpektovať požiadavku základnej školy na prístup do spoločných priestorov. Celú investíciu bude hradiť obec zo svojich finančných prostriedkov a uhradí rovnako vynútené náklady spojené s realizáciou aj v budove základnej školy.

Je jednou z mojich povinností zabezpečiť pre občanov našej obce bývajúcich v obecnej ubytovni výmenu okien, ktoré už skutočne prešli dobou použiteľnosti a ich výmena by nemalou mierou prispela k skvalitneniu života trvalého bývania v tejto budove. Neustále sa objavujú iné poruchy, ktoré treba na budove odstrániť, no trvám na tom, že všetky finančné prostriedky prijaté z prenájmu nebytových priestorov budú nekompromisne investované do výmeny okien. Som už pripravená požiadať všetkých, ktorí sú v uvedených priestoroch v prenájme, ak im to ich podnikateľský zámer, prípadne vlastné finančné prostriedky umožňujú, aby jednorázovo uhradili výšku prenájmu do konca roka 2020. Záleží mi na spokojnosti ubytovaných, ktorí už z akýchkoľvek dôvodov bývajú v uvedenej budove, pretože platobná disciplína týchto ľudí je príkladná. Som presvedčená, že urýchlená výmena okien prispeje k celkovému skvalitneniu života v týchto priestoroch a nebude sa tvoriť ekonomický tlak na vykurovanie kvôli úniku tepla. Nie je možné o takúto formu platby požiadať ubytovaných vzhľadom k prísnyim podmienkam ubytovacieho poriadku, ktorý v prípade porušenia viacerých bodov obsahuje okamžité opustenie ubytovne. Je nemalo tých, ktorí už investovali finančné prostriedky do vnútorného priestoru ubytovania, no máme jasne stanovené pravidlá, že všetko, čo sa dá v prípade odchodu z ubytovania odniesť, si každý hradí sám a to sa netýka okien a dverí.

Vážení spoluobčania, aj v tejto nepredvídanej situácii je veľa úloh v rámci našej obce, ktoré treba realizovať a určenie ich priorit nie je vždy jednoduché. Možno na určitý čas stratíme náš vlastný komfort, možno nás niečo obťažuje, ale počkajme si na výsledok. Žijeme v našej obci a spoločne ju zveľaďujeme, a keď sa nám podarí dobrý výsledok, potešenie prinesie všetkým.

Každý deň sa nám prihodí niečo pekné, milé alebo nevšedné. Tieto malé potešenia si stačí viac všimnúť. Dnes už vieme, že aj jednoduché veci majú v našom živote zmysel. Malé potešenia sú kľúčom k tomu, ako žiť dobre a netrapiť sa sústavne nad tým, že chceme mať viac a okamžite.

So želaním všetkého dobrého starostka obce Henrieta Ivanová.

Voľby do NR SR 29.2.2020 v našej obci

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	732
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	430
Počet platných odovzdaných hlasov	424
Volebná účasť - volebný okrsok č.1	58,7 %

Počet platných hlasov odovzdaných pre politickú stranu, hnutie a koalíciu:

SMER - sociálna demokracia	121	ZA ĽUDÍ	9
OĽANO, NOVA, KÚ, ZMENA ZDOLA	102	VLAST'	7
SME RODINA	63	SOLIDARITA - hnutie pracujúcej chudoby	6
KOTLEBOVCI - ĽSNS	48	Kresťanskodemokratické hnutie	4
DOBRÁ VOĽBA	16	Socialisti.sk	4
PS a SPOLU - občianska demokracia	15	Slovenská ľudová strana A. Hlinku	3
Sloboda a solidarita	13	Demokratická strana	1
Slovenská národná strana	11	STAROSTOVIA a NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	1

Harmanecká dolina v novej publikácii

Na Radnici mesta Banská Bystrica uzrela svetlo sveta 14. januára 2020 nová publikácia s názvom:

MESTSKÉ LESY BANSKÁ BYSTRICA V ZRKADLE ČASU.

Knižka formátu A4 v tvrdej väzbe, na kvalitnom kriedovom papieri je plnofarebná, má 115 strán s množstvom informácií o bohatej a pohnutej histórii Mestských lesov. Publikácia obsahuje niekoľko historických i súčasných máp, tabuliek a 182 farebných fotografií.

Ako vieme, Mestské lesy mesta Banská Bystrica sa až na veľmi malé výnimky rozprestierajú práve v lokalite celej Harmaneckej doliny a práve

preto nám je táto téma taká blízka. Vyjdete z bytu a už ste jej súčasťou.

Táto krásna a obsahom bohatá publikácia bola vydaná pri príležitosti 25. výročia obnovenia mestského lesného hospodárstva. Má vlastne dve časti. Tá prvá sa zaoberá históriou hospodárenia v rokoch 1886 – 1915, keď im šéfoval vynikajúci odborník László Herdina, rodák z Kláštora pod Znievom, ktorý sem prišiel z Debrecínu a ktorý pripravil ucelený materiál pre Kongres lesníkov Uhorska v Banskej Bystrici v roku 1895. V druhej časti publikácie je obsiahly materiál o súčasnom hospodárení Mestských lesov.

Na inaugurácii publikácie bolo mnoho významných hostí, primátor mesta Banská Bystrica MUDr. Ján Nosko, zaslúžilí lesníci, ako aj zahraniční hostia - z Maďarska doktorand Róbert Balog z Maďarskej akadémie vied a z USA cestovateľ, fotograf a znalec sekvojí Miroslav Goga - ktorým sa však musíme ospravedlniť, lebo sme ich zabudli privítať.

Publikáciu pripravil kolektív autorov a jedným z nich je aj autor tejto noticky...

...Michal Kiššimon.

OZNÁMENIE

Výbor ZO SZPB oznamuje všetkým obyvateľom Harmanca a Dolného Harmanca:

15. ročník Stretnutia generácií v Kališti sa uskutoční 13. júna 2020.

Pokyny k tejto udalosti budú pred termínom oznámené.

Predsedníčka ZO SZPB
Kristína Beňová

Dobrý deň, pán profesor !

O profesoroch je množstvo vtipov, že sú roztržití, zábudliví, senilní a neviem ešte akí. Lenže, ten pán profesor, ktorého vám teraz predstavíme, tvorí výnimočne výnimku. A k tomu všetkému, vy ho ešte aj poznáte. Alebo aj nepoznáte. A píšeme dnes o ňom preto, lebo je to náš krajan, vlastne rodák, výnimočný človek, ktorý sa k Harmancu vždy hrdo hlási, aj keď už má päťdesiatku za sebou a mohol by aj zabúdať. A tak teda, ktorí ho nepoznáte, alebo si ho už nepamätáte, prosím, zoznámte sa:

Prof. RNDr. Martin Bačkor, DrSc.

Fíha, ako vidieť, pán profesor má toho na rováší viac než dosť. A na to všetko, by nestačili celé naše noviny. Urobíme to takto: čo máme, to dáme. Jeho detstvo je zahalené rúskom tajomstva a hmlou Harmaneckej doliny a to teraz odtajníme. Potom sa uvidí.

Martin Bačkor sa narodil 18. februára 1970. Otec aj starý otec pochádzali zo Španej Doliny a pracovali v Harmaneckých papierňach. Matka pochádzala od Bánoviec a tiež pracovala v papierňach, potom ešte na pošte, roznášala dobré i menej dobré správy, chodila na sväté omše a naposledy čapovala víno vo Vinárni. Až kým sa neodšťahovali pred 7 rokmi do teplejších lokalít.

Martin si veľmi dobre pamätá škôlku v Harmanci, aj skvelé učiteľky Mariku Gubriansku a hlavne Ivetku Roháčovú, čerstvú absolventku pedagogickej školy. Martin rád a veľa rozprával, bol to taký „uvravený“ chlapec a vykecal všetko, aj to, čo sa doma udialo a malo to zostať naozaj len doma.

V Harmanci bola božská škola. Rád spomína na učiteľky: A. Meskovú, G. Matejovú, a Zdenku Roštárovú. V živote dostal jednu pätku, hneď na začiatku, lebo sa mu vysypali písmenká z vystrihovačky z obalu do tašky. Cítil to ako krivdu. Martin bol dosť citlivý chlapec.

Druhý stupeň školy absolvoval na ZŠ Bakossova v Banskej Bystrici, Strednú školu na Gymnáziu J. G. Tajovského v Banskej Bystrici, kde aj maturoval v roku 1988.

Z predmetov mal najradšej biológiu, prírodopis, zemepis, chémiu, matematiku, literatúru a aj slovenský jazyk, okrem gramatiky. Hovoril si: slovensky viem, načo ešte aj nejaká gramatika? Na gymnáziu ho chránila profesorka, ktorá ho mala rada ako študenta a vždy ho upozornila, kedy bude diktát - to aby nebol na hodine. Rád čítal, ale literatúru faktu. Chcel byť biológ, historik, alebo archeológ. V harmaneckej knižnici mu odmietli požičiavať niektoré knihy, že im aj tak nerozumie!

V skutočnosti to však bolo šťastné a bezstarostné detstvo. Nenosili sa batohy do školy, taška sa hodila za stôl, domáce úlohy sa napísali aj v autobuse. Vychádzky do Cenova boli nezabudnuteľné. Fantastická príroda, množstvo rôznych stromov, koberce rastlín a machov, množstvo húb, skackajúca voda v potoku, kúpanie v studenej vode, stavenie priehrad, množstvo zveriny, vtáctva, skaly a bralá, čerešňová alej, odstrašujúci televízny signál, lozenie s televíznou anténou po strechách, po stromoch a jagavé padanie hviezd. Ale boli tu aj veľmi nebezpečné hry, napríklad hore na stanici v koľajisku, prechádzanie železničných tunelov, mostov,

chodenie po trati, pátranie po medveďoch a hľadanie zabudnutej munície a zbraní z vojny.

Rád si spomína na spolužiakov, na susedov Kupčokovcov, na detské lásky, aj na krúžok filatelistov, kde sa dalo veľmi veľa naučiť. Chodili tam: bratia Bačkorovci – Martin a Ján, bratia Rýsovcí – Zdeno a Ján, vždy usmievavý Erik Fakač, sestry Kánské – Martina a Slavena, Ivanka Puchyová aj Vágnerová. Nedá sa zabudnúť na autobusový zájazd do Prievidze v roku 1983. Plný autobus detí a rodičov. Dnes by to malo aj pomenovanie „Zážitkovo“. Nedá sa zabudnúť na cestu autom na výstavu a seminár do Kroměříža takou starou rachotinou, ktorou nás viezol Ľubko Adamčiak z Ružomberka, s nástupom v Martine. A historická cesta späť s návštevou vtedajšieho divu socializmu, ktorým boli Slušovice. A výstava známok u nás v Harmanci v septembri roku 1984. A pomoc Banskobystričanom pri výstave ČSSR – Bulharsko. A Martin bol vždy nápomocný a aj vystavoval.

Ale boli aj smutnejšie chvíle. To, keď nám dve dievčatá zvonku pokradli známky za vyše 700 korún a všetko viazané, teda najvyššie hodnoty z každej série. A chodili sme po domoch hľadať známky a chodil s nami aj Erik Fakač, hoci mu práve v ten deň zomrela mamička. A čas sa nekončne pomaličky vliekol a niekedy sa zdalo, že večer bude až zajtra a zajtra až niekedy potom, potom...

Potom šiel študovať do Bratislavy na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského, kde urobil diplomovú prácu o lišajníkoch. Na Katedre fyziológie rastlín pri UK v Bratislave ukončil doktorandské štúdium v roku 1999. Po obhájení dizertačnej práce, zase o lišajníkoch a ich symbiontoch, získal titul doktora filozofie.

Dostal sa na Katedru botaniky do Košíc, kde si založil rodinku a prišla na svet prvá dcérka Barborka. V rokoch 2001 – 2003 už pôsobil ako hosťujúci vedec na Univerzite v meste London, v kanadskom Ontáriu. Tu sa im narodila mladšia dcérka Victoria. Vrátil sa, veril, že sa posunieme z obdobia temna. Od roku 2003 pôsobí stále na Katedre botaniky PF UPJŠ v Košiciach. A pracuje a robí neúnavne ako včelička, ba niekedy ako trúd. Napísal učebnicu *Systematika nižších rastlín*, ktorú ocenil Slovenský literárny fond SR a spolu s manželkou Miriam učebnicu *Prehľad dejín biológie, lekárstva a farmácie*. Je spoluriešiteľom projektov agentúr VEGA, KEGA a APVV. Projekty riešil už aj v Kanade v rámci programu NSERC v rokoch 2001 – 2003. Tam človek nepočul: nie, to sa nedá, nemáme na to peniaze. Tieto výsledky sú zhrnuté do viac než stovky vedeckých prác.

Antarktída 2017

Antarktída_tuleň 2017

Antarktída_kryha 2017

Albánsko 2018

Alpy 2019

Guangzhou 2018

Spicberg_Arktída 2018

Prednáša aj o takých „prízemných“ veciach ako sú huby, ktoré aj sám rád zbiera. A popri nich nazbieral aj akademické a pedagogické tituly ako *docent* (2004), *profesor* (2012), *doktor vied* (2013). Organizuje terénne exkurzie aj terénne cvičenia z botaniky. Je garantom magisterského a doktorandského študijného programu. Pôsobí ako oponent dizertačných prác na dvoch Univerzitách v Brne, v Bratislave, v Parme, Siene, ale stretnete ho aj na akcii Noc výskumníkov. Venuje sa nadaným študentom, napríklad pri 50 diplomových, 21 bakalárskych, 16 rigorózných a 14 prácach rozširujúceho štúdia biológie. Ako tútor sa venoval zahraničným študentom z Talianska, Cypru, Ukrajiny, Nórska, Kanady a Indie. Zahraničným študentom sa venuje aj v rámci programu ERASMUS. V rámci pracovných ciest a stáží pochodil ako vedec takmer celý svet. Spomeniem aspoň Albánsko, Alpy, Antarktídu, Arktídu, Argentínu, Balkán, Čínu, Kanadu, Niagarské vodopády, Saharu, Sibír, ba aj Donovaly. Všade fotografuje, potom prednáša, vystavuje a publikuje.

Za svoju neúnavnú prácu získal množstvo rôznych ocenení a uznaní vedeckých komunít ako: 2x Cenu dekana Fakulty, 2x Cenu rektora, Cenu mladého vedeckého pracovníka od prezidenta Gašparoviča, Cenu VEDEC ROKA SR, je členom rôznych univerzít a spoločností ako aj redakčných rád. Pracuje aj pre niektoré ministerstvá a potkávajú sa oňho sem –

tam aj prezidenti. Niekedy robí pre dokumentárne filmy preklady, čo však u nás nie je docenené.

Martin má svoje záľuby: cestovanie, knihy – literatúru faktu, poštové známky, mince, bankovky, vyznamenania, kolký, všetko okolo histórie, no hlavne ho už od detstva zaujíma rakúsko-uhorská poľná pošta z rokov 1914 – 1918, filmy pozerá len výnimočne, aj to len z TV archívu, aby sa vyhol tým hlúpym reklamám, ktoré nenávidí.

Ako každý človek má občas aj slabé chvíľky, hlavne keď je prepracovaný. Príde naňho nejaká nostalgia, taká blbá chvíľa, veď to poznáte. A to je dosť často. Keby bol zostal v Kanade, určite by sa mal lepšie, ale stále by bol len prisťahovalec a to by mu nestačilo. Do politiky ísť nechcel. A nechcel bývať ani v Košiciach. Tak býva v Rozhanovciach. Manželka je vedecká pracovníčka, jedna dcérka chodí do gymnázia, druhá študuje štvrtý ročník lekárskej fakulty. Mama je ďaleko, otec ťažko chorý. Brat Janko je úspešný ekonóm v Bratislave. A modrá planéta volá S.O.S. Lišajníky sú jej barometrom. A on mal päťdesiatku a my z Harmanca mu k nej blahoželáme a želáme aj ďalšie úspechy. Veď tu prežil tretinu svojho života. A ešte sa aj toľko vracal k rodičom. Zlatý Harmanec.

Nuž, tak je to, pán profesor... ako v tej piesni: Martine, Martine, strom zelený...

Michal Kiššimon

Obdivuhodný príbeh Ivety Chlebakovej

Každý z nás má svoj príbeh. A tento príbeh je o žene skutočne hodnej obdivu, rešpektu a úcty, o ktorej som sa dozvedela náhodou, aj keď žije tu s nami v našej obci. Že ju vôbec nepoznáte? Aj ja som bola na tom rovnako. Zoznámila som sa s ňou až pri mojej návšteve u nej doma po dohodnutom stretnutí prostredníctvom p. Mališkovvej. Býva jú v jednom dome. Aký bol môj prvý dojem? Bezprostredná, príjemná, príťažlivá blondína s vyšportovanou štíhlou postavou, obdarená optimizmom, úžasným darom reči, charizmatická a prístupná rozprávať sa o všetkom, čo ma zaujímal, bez rozpakov. Tak ju vidím ja - **Ivetu Chlebakovú**, svetoznámu úspešnú lyžiarku, paralympioničku, ktorá reprezentovala našu krajinu na mnohých svetových súťažiach a získala množstvo ocenení a uznaní na svetovej úrovni. Aby som bola presná, zoznámte sa s jej úspechmi:

Iveta Chlebaková (1963)

Zúčastnila sa na štyroch zimných paralympijských hrách:

Nagano 1998

Salt Lake City 2002

Turín 2006

Vancouver 2010, z ktorých priniesla tri bronzové medaily. Prvú paralympijskú medailu si darovala deň pred svojim 39. narodeninami.

Cenné umiestnenia získala aj na Majstrovstvách sveta vo Wildschonau (2004), v Kórei (2009). V roku 2007 získala ocenenie Žena roka v kategórii šport.

Iveta Chlebaková v bránach Turinskej paralympiády

Vancouver 2010, otvárací ceremoniál

Verím, že ste aj vy zaskočení tým, aká vzácna žena tu žije s nami. Iste chcete čítať celý príbeh jej života. A ja som chcela počuť a vedieť všetko. Od začiatku.

Iveta žila v Harmanci so svojimi rodičmi, ktorí pracovali v Harmaneckých papierňach. Jej ocko sa volá Tokarčík a sú príbuzní s Tokarčíkovcami, ktorí v Harmanci žili veľa rokov. Keď mala štyri roky a nedostali prisľúbený byt v Harmanci (bývali na ubytovni v Internáte), presťahovali sa do Štúrova. Nebola to jej srdcovka ako Harmanec. Vlastne to bol aj dôvod, prečo sa sem po mnohých rokoch vrátila, keď som sa jej na to pýtala.

Má Harmanec rada od detstva. Zo Štúrova chcela odísť hneď, ako to bude možné. Na strednú školu chcela ísť študovať do B. Bystrice, ale ocko s tým nesúhlasil. Nevyšlo to ani s vysokou školou, aby odišla. Začala študovať na PF UPJŠ v Prešove na Katedre odbornej a všeobecnej telesnej výchovy.

Bola v prvom ročníku vysokej školy, keď sa to stalo. Keď sa zrazu zmenil život krásnej mladej študentke, ktorá si žila bezstarostný študentský život, prežívala prvú lásku a tešila sa zo všetkého, čo ju naplňovalo. Bola to len obyčajná chvíľka nepozornosti. Vzala jej ruku, ale priniesla celkom iný zmysel života. Stalo sa to pri pílení dreva u babky. Babka práve pripravovala oslavu svojich narodenín a ona jej v kuchyni nemala chuť pomáhať, tak sa ponúkla, že radšej pomôže pri pílení dreva. Bol pri tom aj jej priateľ a jeden ich rodinný príbuzný. V istej chvíli jej ľavá ruka vošla do cirkulárky až po predlaktie. Žiaľ, aj keď sa lekári pokúšali

ruku zachrániť, nepodarilo sa to. „V aute cestou do Spišskej, si pamätám len teplo a pocit úľavy, že stále žijem. A v týchto osudných chvíľach som ešte bola schopná povedať priateľovi, ktorý chodil so mnou do školy, aby mi vybavil prestup z odboru učiteľstvo telesnej výchovy a ruštiny na zemepis a ruštinu. Ja neviem, kde som v takých chvíľach nabrala toľko sily myslieť na školu a budúcnosť.“ Keď za ňou prišli do nemocnice rodičia a rozplakali sa, snažila sa ich upokojovať tým, že nech sa tešia z toho, že ešte žije, že všetko zvládne a školu si dokončí. Ona ich povzbudzovala. Ale uvedomovala si aj to, že nevie, či to ozaj dokáže, čo ju čaká...

Obavy z nového života sa potvrdili. Doma mala problém aj z najjednoduchšími prácami. Na protézu sa nemohla dva mesiace ani pozrieť. Nedokázala to. Rodičia a jej priateľ, s ktorým boli tri roky manželmi, boli jej veľkou oporou v tých chvíľach.

Jej druhý manžel, podnikateľ sa do nej zaľúbil na prvý pohľad. V treťom ročníku vysokej školy sa vzali. Viedli pekný, spokojný a šťastný život aj so svojimi dvomi dcérami, ktoré sa im narodili. „Manžel a moji rodičia mi s deťmi pomáhali. Ja som sa bála ich aj okúpať, predsa len s jednou rukou, mala som strach, že to nezvládnem.“ Nebolo vôbec jednoduché pre človeka s postihnutím zvládať obyčajné veci okolo domácnosti, okolo detí. A to nie je žiadna rozmaznaná žena, ktorá hľadala výhovorky vo svojom hendikepe.

To, že raz bude vrcholovou športovkyňou, aj keď šport

milovala odmalička, ju v tom čase ani v tých najkrajších snoch nenapadlo. Predstavovala si, že po škole bude robiť trénerku. Po operácii však bola rada, že sa jej vôbec podarilo dostať na plaváreň, do fitnesscentra, na aerobik. To bolo obdobie, keď jej nič nechýbalo. Manžel úspešne podnikal, ona mu občas pomáhala a popritom sa spoločne starali o deti. Až raz ...

Vrcholovo začala športovať ako 33 ročná.

„Lyžovali sme spolu s manželom a deťmi na Martinských holiach a akýsi pán si všimol, že lyžujem len s jednou paličkou, že nemám ruku. Pracoval s paralympionikmi. On ju skontaktoval s paralympijským výborom. Keď dostala ponuku byť jednou z členiek paralympijského tímu, manžel ju plne podporil. Bol si istý, že spolu s jej rodičmi všetko zvládnú. A nemali to jednoduché, ani ona, ani deti, ani manžel. Začali tvrdé tréningy, na ktorých trávila viac ako desať dní do mesiaca. Vtedy mali dcéry šesť a osem rokov. Keď bola doma, boli všetci šťastní. Manžel zvládol úlohu otca aj mamy, deti boli vedené k samostatnosti odmalička.

„Tréningový plán však zmenil život mne i celej rodine, manželovi, deťom aj mojim rodičom. Poznala som len kopce, telocvičňu a náš byt. Keď som sa odniekiaľ vrátila, musela som okamžite nabehnúť na rodinný systém. Hodiť veci do práčky, nakúpiť, zaviesť deti do školy, škôlky a robiť na plný úväzok. Keď som odchádzala, do rána som piekla, varila, upratovala a ráno naložila lyže a vypadla. Boli dni, že som bola unavená, utahaná, ale ľudia, ktorí mi dôverovali, trénovali ma, dali mi možnosť pretekať, chodiť po svete, si nezaslúžili, aby som poľavila.

Na pretekoch vo svete som sa zakaždým stretla s otvorenými, priateľskými ľuďmi, ktorí, aj keď prišli o nohu, či ruku alebo mali iné diagnózy, boli neuveriteľne pozitívni. Mnohokrát som nechápala, odkiaľ berú toľko sily, aby podávali na súťažiach napriek svojim hendikepom také neuveriteľné výsledky. A darilo sa aj mne.“

Kedy prišla prvá veľká medaila ?

„Neuveriteľné, ale po mesiaci tréningu. Bol to šok pre mňa, vedenie a ostatných športovcov. Kolegyňa lyžiarka nemohla ísť pretekať pre študijné povinnosti, tak vzali do Ameriky mňa. V obrovskom slalome na Svetovom pohári som získala bronz. Všetci sa veľmi tešili, aj som ani nechápala, o aké preteky vlastne ide. Na tom kopci v Colorade som ešte niekoľkokrát zvíťazila.“

Úspechy, ceny, medaile pribúdali. Všetky jej športové úspechy boli ťažko vydreté. Možno preto sa nechcela lyžovania vzdať, ani za cenu, že to v ich manželstve začalo škripať. Rozpad ich dlhoročného vzťahu sa nedal zastaviť a

kým sa spamätala, bolo už neskoro.

Po rozvode s druhým manželom pribudlo ešte viac povinností. Zvládla ich vďaka rodičom. Nikdy jej nestačil bronz z paralympiád. Cítila, že má aj na zlato. Ale starostlivosť o rodinu, mnohé úrazy, operácie ju zastavili.

Paralympiáda v roku 2010 vo Vancouveri bola jej posledná. Bola vlajkonosičom nášho tímu na otváracom ceremoniáli. Po jazde v superobrovskom slalome jej kolegovia lyžiari povedali, že ju nikdy nevideli tak dobre ísť.

Časť jej trofejí zo svetových súťaží

Krištálové glóbusy za umiestnenia vo svetovom pohári

Víťazka ankety Žena roka 2006

Jej strážny anjel od A. Heribanovej

Iveta Chlebková so svojimi miláčikmi

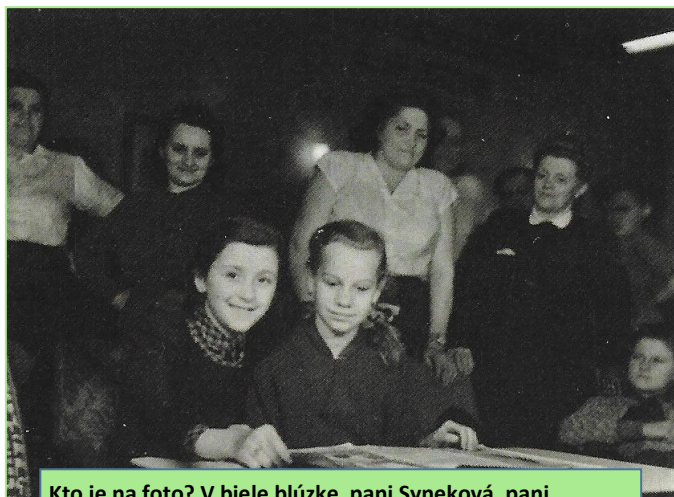
Je to zaujímavá žena, ktorá prežila tragický, ale napriek všetkému, krásny príbeh jednej etapy svojho života. Príbeh plný adrenalínu, driny, úžasných úspechov. Príbeh plný výhier na svetových paralympijských súťažiach, ale aj prehiev v súkromí.

V súčasnosti žije život s obvyčajnými radostami, starosťami. Pomáha celej rodine, svojim rodičom, ktorí jej v živote veľa pomáhali a dnes potrebujú oni jej pomoc. Teší sa zo svojich dvoch dcér. Aj dnes žije naplno. Nestážuje sa na osud. Športuje, teší sa zo života spolu so svojimi dvomi miláčikmi. Žije tu s nami v našej obci. V Harmanci, ktorý bol vždy jej srdcovkou.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

NAŠA MAMA

Ak nám je v živote niečo drahé, tak je to obyčajne mama. Žiaľ, v zhone bežných dní si to uvedomíme až vtedy, keď je už príliš neskoro. Mama - to je prvé slovo, ktoré dieťa vypovie. A naša mamina sa k tomu všetkému ešte dožila 100 rokov. Preto vás prosíme, nemajte nám za zlé, že si cestou Harmaneckých novín pripomíname našu maminku, ktorá v Harmanci, aj s nami, prežila kus života a na Harmanec neustále a veľmi rada spomínala. A myslíme si, že aj v Harmanci žije stále dosť ľudí, ktorí ju poznali. A nielen ju. A tak nám dovoľte, aby sme sa predstavili: rodina MOROZOVÁ.

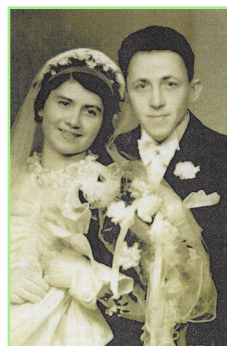

Kto je na foto? V biele blúzke pani Syneková, pani Schmidtová, Môciková, Donovalová, Marienka Vajdová - Lachká, Marienka Morozová, Otto Mistrík

Naša mama, stará mama a prastará mama v jednej osobe - **Júlia Morozová**, rodená Murgašová, sa narodila v Banskej Bystrici Pod Rybou, po skončení prvej Veľkej vojny 15. novembra v roku 1919, v prvom roku novej republiky, kde prežila detstvo, chodila do školy aj vyrastala. Mala päť súrodencov, mamina bola prostredná a bol medzi nimi aj jeden brat. Bola to krásna a pracovitá dievčina. V práci si nevyberala, robila všetko, čo bolo treba. Ešte ako mladé dievča, aby finančne pomohla početnej rodine, pracovala v banskobystrickej likérke Steiner&Lowy. Po rokoch sa však stalo to, že v Harmanci v jasličkách nemali kuchárku. Nechala sa presvedčiť, že keď je tak, je ochotná vypomôcť na nejakú krátku dobu, hoci nič také nikdy nerobila. Vedúcou tu bola vtedy Jolana Rusnáková, ktorá sa o niekoľko rokov aj s rodinou odsťahovala za manželom - inžinierom - do Štúrova. Mamina mala z tej práce značné obavy. A hlavný problém tých čias - zásobovanie. Veď bol absolútny nedostatok aj tých najzákladnejších surovín. Všetko bolo na prídel, lístkový systém zvaný „body“, stratené večery s evidenciou a objednávkami. Naozaj len mladý a odolný organizmus to mohol zvládnuť. Nakoniec sa krátka „výpomoc“ z roku 1951 pomaly ale iste premenila, už ani nevieme, či na desať, dvanásť, alebo pätnásť rokov práce. A detičky mali svoju tetu kuchárku veľmi radi. Pri lúčení veru nechýbali ani slzičky. Prácu si potom našla v Harmaneckých papierňach. Mala prácu hneď za plotom.

Otecko - **Ján Moroz** pochádzal zo začarovanej krajiny, plnej tajomstva, povier, záhad a legiend, z Podkarpatskej Rusi, ktorá však vtedy patrila do Rakúsko-uhorskej monarchie. Narodil sa v mnohonárodnostnom mestečku Chust, rok pred vypuknutím Veľkej vojny - 13. júna 1913. Početná rodina, v ktorej bolo dvanásť súrodencov, z toho ich žilo deväť, sa mala čo obracať, aby sa užívala. Táto oblasť bola o pár rokov neskôr prisúdená do sféry Československej republiky. Otecko slúžil ako vojak u cyklistického práporu a po vojenskej službe sa dostal do Harmanca, dve sestry mu tu na okolí bývali a on istý čas býval u jednej z nich, keď mu prácu v papierňach vybavil švager a starosta obce Harmanec Konrád Dörtgenwald, ktorý si neskôr zmenil meno na Konrád Dubovský. Údajne ste už v Harmaneckých novinách o ňom pred pár rokmi aj písali v súvislosti s nejakou knihou, ak je to pravda. Janko, ako otecka vo fabrike všetci familiárne volali, bol veľmi pracovitý, úslužný, milý, usmievavý a vždy ochotný pomôcť, a preto ho ľudia mali radi a potom aj preto, že ho v povojnových rokoch ako remenára potreboval každý na opravu topánok. Bol strojníkom u dobrovoľného protipožiarneho zboru a po fabrike vždy chodil s veľikánskou taškou. Veď celá staručká fabrika papierní bola poháňaná remeňmi - vtedy gurtňami. Úžasným a nebezpečným rozvodom aj cez poschodia sa hovorilo: transmisie. Ich údržbu a kontrolu mal na starosti otecko.

Naša mamina sa s otcom zoznámili na zábave v Slovenskej Ľupči. Zobrali sa na Štefana v roku 1938 a prvé bývanie v Banskej Bystrici dostali Za Hronskou bránou. Nebývali tu však dlho. Počas vojny už bývali v Harmanci v Poštovej budove. Tu sa narodili aj bratia, Milanko - ktorý neskôr zomrel, aj Ivanko - ten zomrel krátko po narodení. A tu som sa narodila aj ja - Mária v roku 1943. Po mne potom ešte prišiel na svet Janko. Mamina všetky útrapy života statočne znášala. Ona bola našou oporou. Veď bola vojna a spomínala aj vojakov, Nemci, ktorí boli tu, neboli zlí, nosili čokoládu, aj nejaké jedlo. Nikdy na nich nepovedala zlé slovo. Po nich však prišli tí druhí... Po pár rokoch sme sa sťahovali do budovy pre Generálne riaditeľstvo papierní, dokončené v roku 1946.

Svadobná fotografia

Už bolo po vojne, keď partizáni zastrelili v Banskej Bystrici Generálneho riaditeľa papierní Ing. Janatu, lebo sa údajne hlásil k nemeckej národnosti a budova zostala neobsadená. Dnes sa jej hovorí „Hospodárska budova“. Tu sme bývali viac rokov, vlastne až do odchodu otca na dôchodok. Potom sme sa presťahovali do Banskej Bystrice. Na Harmanec sa však spomínalo takmer každý deň. Otecko zomrel v Banskej Bystrici 5. mája 1981. Mal 68 rokov.

Zostala nám len mamička. Ani ako dôchodkyňa, ani ako vdova, nevedela len tak nečinne vysedávať a rozprávať o ničom. Rada si prečítala niečo ľahšie. Vždy sa vedela zamestnať vyšívaním, pletením pre celú rodinu, ba aj pre psíka Viktora. V sezóne náš byt stále voňal lesnými plodinami aj

liečivými rastlinami, na ktoré chodila s kamarátkami pani Snopkovou, Dubovou, Miklošovou a Prašovskou. Mamina, to bol hotový poklad, úžasná databáza starých spomienok

S pravnučkou Lenkou

a nevyčerpatelná studnica lásky pre nás všetkých: pre deti, vnúčatá i pravnúčatá. A bola do hĺbky duše veriaca a vždy tvrdila, že tento úžasný svet predsa musí niekto spravovať. Že tu nie sme len tak náhodou. A bola nesmierne vďačná za každý nový deň. A tých dní v jej živote bolo požehnané. **Veď sa dožila neuveriteľného veku 100 rokov! Toto vzácne a ojedinelé výročie sme si v úzkom kruhu rodiny pripomenuli 16. novembra 2019.**

Na Mestskom úrade ju v registratúre našli až po niekoľkých dňoch. Potom tvrdili, že poslali blahoprajný list, ten však ani dodnes neprišiel! Mamina tak ako tíško a nenápadne žila, tak aj odišla do večnosti doma a to 19. decembra 2019, práve v deň narodenín môjho manžela.

Nám všetkým zostali už len oči pre plač a nezabudnuteľné spomienky. Ako tie na tri-štyri cesty do sovietskeho Chustu k oteckovej rodine. S autom nás od hraníc ďalej nepustili, inokedy nám chceli na colnici vziať „štangu“ salámy, ktorú

sme napokon zjedli pred nimi a potom na nás zazerali, ako keby sme im ju ukradli a keď sme šli na pohreb, nechali nás na colnici trčať niekoľko hodín, pokiaľ sa nepresvedčili, že v rodine naozaj niekto zomrel.

Oslava stých narodenín 16.11.2019

A ešte je tu veľké množstvo fotografií s príbehmi, udalosťami a rokmi, ktoré sa už nikdy nevrátia. A s prekvapením sme zistili, že odborníci sa na ne pozerajú úplne ináč ako my, hovoria im omnoho viac a dokonca aj zadná strana fotografie.

Pri ich prezeraní čas neuveriteľne rýchlo uteká a my si uvedomujeme: aha, veď o tomto nám mamina toľko rozprávala, Bože môj a my sme ju ani nepočúvali. Nech nám to, prosím, odpustí a odpočívaj v pokoji.

Dcéra Mária a syn Ján s rodinami.

Ďakujeme redakcii Harmaneckých novín, že nám umožnili zachovať naše spomienky na časy, keď už ani my tu nebudeme.

Ohlas na Harmanecké noviny

Mnoho ľudí, ktorí žijú mimo Harmanca ani nevie, že obec Harmanec má svoje noviny. Do septembra 2019 sme o nich nevedeli ani my. Príčinou p. učiteľky Roštárovej, ktorá nás osobne navštívila pri príležitosti stých narodenín našej mamky A. Midrjakovej, dostalo sa nám do rúk pár ich predchádzajúcich výtlačkov.

Všetci sme boli mimoriadne prekvapení ich obsahom, ako aj grafickou úpravou. Obsahová rozmanitosť im dáva charakter plnohodnotných novín. Zásluhou šikovných prispievateľov nazrieme v nich do minulosti, ako aj prítomnosti Harmanca. Oboznámime sa so životom občanov Harmanca, ich športovými, ako aj spoločenskými aktivitami. Nezabúda sa v nich na seniorov, ako aj na tú najmladšiu generáciu. Nájdeme v nich dôležité informácie OÚ od p. starostky H. Ivanovej, ako aj príhovory k nadchádzajúcim sviatkom alebo udalostiam. Svoju stránku majú tu aj jubilanti a s úctou je tu aj spomienka na zosnulých. Dobré fotografie nás vovedú do minulosti a pripomenú nám minulé roky a známych ľudí, ktorých sme poznali, s ktorými sme sa stretávali a ktorí, žiaľ, už mnohí, nie sú medzi nami.

Pri čítaní týchto spomienok sa nám vynárajú obrazy, ako to všetko v Harmanci bolo, aký tu bol život. Každá doba má však svoju osobitosť. Dôkazom toho sú aj tieto noviny. Vytvoriť z jednotlivých príspevkov jeden celok a dať im plnohodnotný výsledok je dôkazom šikovnosti a skúsenosti ce-

lého redakčného tímu pod vedením šéfredaktorky, p. I. Roháčovej.

Čo zaželať tvorcom Harmaneckých novín?

Len to najlepšie, aby mali naďalej veľa inšpirácií pri ich tvorbe a hlavne, aby mali naďalej veľa šikovných prispievateľov, bez ktorých by tieto noviny neboli.

Želáme tiež veľa dobrých nápadov, aby svojim občanom prinášali radosť, pútavé čítanie a podporovali ich naďalej v rôznych aktivitách.

Za všetkých, ktorým sa tieto noviny páčia,

S. Rothová (Midrjaková)

B. Bystrica, 4. 2. 2020

Ďakujeme za uznanie. Veľmi si vážime každú odozvu, podporu a pochvalu od našich čitateľov. Teší nás, že naše noviny sa čítajú nielen doma, ale aj v zahraničí, jednak prostredníctvom internetu, ale aj prostredníctvom Harmančanov, ktorí ich posielajú svojim priateľom do sveta. To, že sa našim novinám darí, je samozrejme aj zásluha ostatných členov redakčnej rady HN, PaedDr. Lenke Mališkovej, ktorá je zodpovedná za gramatickú správnosť obsahu novín, Ing. Tomášovi Roháčovi, ktorý sa venuje grafickej úprave a Martine Kovalčíkovej, ktorá venuje pozornosť receptom a iným príspevkom v HN.

I. Roháčová, šéfredaktorka

Spomienka na vzácných ľuďí

Nedávno sme sa rozprávali s pánom Jánom Roháčom o tom, že by bolo dobre spomenúť v našich úspešných HN ľudí, ktorí sa vo svojom živote vyskytli v našej obci a svojou prácou prispeli k jej rozvoju a zanechali za sebou nezmazateľnú stopu.

Oslovilo ma to a rozhodla som sa napísať o dobrom, čestnom, múdrom a spravodlivom našom bývalom občanovi **Ing. Ladislavovi Švecovi**. Žiaľ, už pred 16 rokmi vo veku 69 rokov nás navždy opustil.

No jeho osobnosť rezonuje v myšliach mnohých Harmančanov, ktorí ho osobne poznali, s ním spolupracovali a stretávali sa na rôznych podujatiach. Lebo na dobrých ľudí sa nezabúda.

Pán Švec ako mladý inžinier prišiel do Harmanca aj so svojou budúcou manželkou Zlaticou (tiež inžinierkou) hneď po ukončení vysokoškolského štúdia v roku 1958. Obaja sa zamestnali v Harmaneckých papierňach, kde úspešne pracovali v rôznych, aj veľmi významných funkciách. Veľkú zásluhu mali aj v uvedení do prevádzky nového papierenského stroja. A bola to ozaj ťažká a zodpovedná úloha. Okrem práce vo fabrike bol Lacko činný aj v iných oblastiach spoločenského života v obci.

Angažoval sa v lyžiarskej oblasti, bol dobrým futbalis-

tom, turistom a vzorným otcom dvoch synov, ktorí pokračovali v šľapajách svojich rodičov. Vyštudovali strojnú inžinierstvo so

zameraním na papierenskú technológiu.

Aj oni sa zamestnali v tunajšej továrni. No to je už minulosť a veľká škoda, lebo boli dobrí odborníci.

Milý Lacko, na Tvoje meno sa v Harmanci nezabudlo. Ďakujeme osudu, že ťa zavial do Harmanca. Každý na Teba s úctou spomína. Česť tvojej pamiatke.

Pri tejto príležitosti sa zmienim aj o pani **Ing. Zlatici Švecovej**. Prežila svojho milovaného manžela o veľa rokov. Aj keď už nie je najmladšia, stále je vitálna, milá, priateľská. Už dlhší čas nebýva v Harmanci, ale v B. Bystrici, no na Harmanec často spomína a rada sa sem vracia. **A viete, v čom spočíva jej priaznivý stav?**

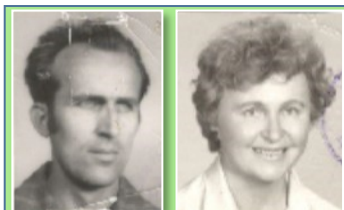
Celý život športovala, má rada prírodu a často ju navštevuje s veľkou radosťou. Má však šťastie, že stretla dobré kamarátky, ktoré jej aj po osemdesiatke na túrach robia spoločnosť a tešia sa z každého prejdeného kilometra, niekedy aj v náročných terénoch.

Rada spomína aj na účasť v Bielej stope SNP, ktorú absolvovala s harmaneckými bežkármi až pätnásťkrát.

Ešte veľa by sa dalo popísať o tejto úžasnej rodine.

Turistický krúžok Tatran Harmanec

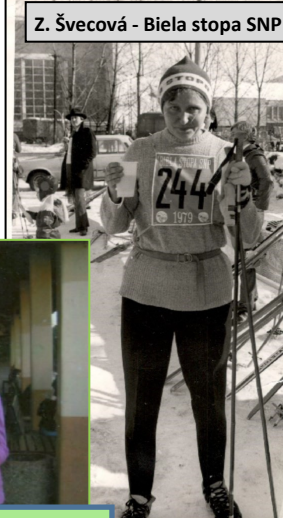
Lacko a Zlatica Švecovi

Na Midrjakovom memoriáli na Donovaloch

Futbalový oddiel Tatran Harmanec. V súčasnosti žije už len S. Vajčík

Z. Švecová - Biela stopa SNP

Zlatkine turistické kamarátky, všetky vyše 80-ročné

Zlatica, želim pevné zdravie, dobré nohy a radosť zo svojich synov, neviest a piatich vnúčat, ktoré, ako aj ich rodičia, vyštudovali vysokú školu a úspešne sa zaradili do nášho spoločenstva.

Želám Ti, aby si sa stále usmievala, lebo úsmevom si každý človek predlžuje život. Drž sa, aby si ešte dlho robila nám všetkým radosť zo života.

Z. Roštárová

Colombia 2020

V januári tohto roku som sa akýmsi zvláštnym Božím riadením dostal na dovolenku do Kolumbie. Pôvodné plány som mal celkom iné, ale keďže cestujem rád a rád spoznávam nové miesta a kultúry, nových ľudí a ich spôsob života, rád som privolil. Pravdaže, aj preto, že vidina tepla v januári a možnosť lietať je takmer neodolateľná kombinácia.

Vedel som, že mestečko Roldanillo je známe tým, že sa doň každý rok v januári schádza veľa pilotov. Trošku som váhal, kde asi bývajú, keďže na mape, ktorú som mal k dispozícii pri príprave, celé mesto vyzerá ako štyri ulice. A vedel som, že zo Slovenska nás tam budú čakať piati piloti, kamaráti, z ktorých traja sa zúčastnili aj dvoch súťaží (dva z nich sa v oboch súťažiach umiestnili v prvej desiatke svetovej špičky).

Do Roldanilla sme s Martinom (môj dobrý kamarát a tandemový pasažier) pricestovali po 30 hodinách cesty okolo jednej ráno. Aj kvôli tomu, že taxikár, ktorý nás viezol z Cali, nepoznal cestu a aby nebolo málo, do navigácie zadal iné mesto. Boli sme takí unavení, že keby nás chcel ozbijať a nechať niekde v džungli, nemal by s nami veľa práce.

Ráno sa ukázalo, že Roldanillo je pokojné a milé mestečko. Teda, na naše pomery už celkom slušné mesto, veď v ňom žije okolo 40 000 ľudí. Ale rozlohou je maličké. A čisté. Bolo obdivuhodné vidieť ľudí v pracovných uniformách, ako deň čo deň upratujú cesty. Ale iste to nebolo len tým. Pri vstupe do mesta stojí hrdý nápis: „*Roldanillo, ciudad para todos y de los todos – Roldanillo, mesto pre všetkých a patriace všetkým*“. Presne taký dojem vo mne zanechalo. Možno som bol v Kolumbii krátko, ale nestihol som postrehnúť bezohľadný individualizmus civilizácie, ktorá samu seba považuje za tú najvyspelejšiu. Ľudia v ňom (ale ani v iných okolitých mestách, ktoré sme navštívili) nie sú bohatí na materiálne veci, ale majú bohaté srdce.

Pri bezmotorovom lietaní sa bežne deje „pristátie do terénu“, to znamená mimo oficiálnej pristávacej plochy. Takúto plochu vhodne vybrať je niekedy umenie (aby neprekážalo elektrické vedenie, cukrová trstina, aby bola pri ceste...). Za dva týždne sa našli tie pristávačky naozaj rôzne. Od futbalového štadióna cez milé lúčky, až po súkromné pozemky – políčka. Nikdy a nikde to však nebol problém. A tak som si spomenul, ako ma v civilizovanej Európe s krikom hnali zo svojho pozemku...

Miestni tu majú k pilotom celkom zvláštny vzťah. Sú vždy ochotní pomôcť či poradiť. Čo sme však ocenili najviac, bolo stopovanie. Niekedy ani nebolo treba stopovať. Stačilo sa postaviť k ceste a nestihli sme napočítať do desať a už pri nás stálo auto. Čo tam po tom, že po španielsky toho veľa neviem. „*Roldanillo*“ rozumeli všetci. Nikdy nič nechceli. Raz nám takto zastavil policajt. Na služobnom aute a v uniforme. Pomohol

nám naložiť batohy a odviezol takmer k hotelu. Nedalo mi to. Spomenul som si na naše „*pomáhať a chrániť*“ a na situáciu, keď mi kdesi okolo prameňa Hrona haprovalo palivové čerpadlo a auto mi haslo každú chvíľu. V jednej takej trápnej situácii išli za mnou policajti. Slušne sa spýtali, čo sa deje, vysvetlil som im, a poprosil o odtiahnutie. Povedali mi, že mám ísť opatrne, ale oni ma ťahať nebudú, lebo by to hlúpo vyzeralo.

Priznám sa, že v Kolumbii som zažil mierny kultúrny šok. Samozrejme, všade sa nájdu špekulanti, ktorí chcú vyťažiť z nevedomosti turistu nejaký kapitál. Ale tých bolo naozaj máličko. Dobrota a štedrosť, ochota podeliť sa a dať aj posledné, vlúdny úsmev a srdce na dlani... Netvrdím, že nič z toho doma nemáme. Ale akosi sa mi vidí, že toho máme nejak málo. Až tak, že keď som sa vrátil, zažil som druhý kultúrny šok. Šok tak silný, že mi neostáva iné, ako súhlasiť s jedným mladíkom, čo mi podal pohár vody: „*My vás, Európanov, považujeme za neveriacich. Ale nielen to. Mnohí z vás majú veľa, takmer všetko. Prebytok. Luxus. Ale vnútri ... vnútri ... ste prázdni. Prídete sem, do chudobnej Kolumbie, a my vidíme, že sa neviete usmiať, že sa neviete tešiť z maličkostí. Ste bohatí a pritom tak chudobní.*“ Veľmi vážne slová. Veľmi múdre. A, žiaľ, aj veľmi pravdivé. Sme preplnení luxusom, blahobytom, zbytočnosťami, ktoré nepotrebuje a zabúdame na krásu obyčajných vecí.

Toto je jeden z rozmerov, pre ktorý milujem cestovanie. Nastavuje mi zrkadlo. Núti ma pravdivo sa pozrieť na seba a učí ma stále lepšie rozlišovať medzi tým, čo je podstatné a čo je brak. A nielen mňa, ale každého, kto cestuje. Pár dní po nás pricestovala do hotela iná partia pilotov – zo Záhoria. Chlapi, ktorí prešli v živote všeličím. Predposledný večer pred naším odchodom sa ma pýtali, či mám svätú omšu každý deň, aj na dovolenke (samozrejme, veď som kňaz). Sami ju navrhli. Keď som potom týchto tvrdých chlapov videl kľačať so slzami v očiach, vedel som, že keď pre iné nie, tak pre toto ich stretnutie s Bohom mala moja cesta do Kolumbie zmysel.

o. tomáš

Jubilanti

85 rokov

Kupčok Jozef

80 rokov

*Vašek Otto
Kováčik Miroslav*

75 rokov

Semanová Apolónia

70 rokov

*Čižmárová Janka
Košťalová Viera*

65 rokov

*Rettká Aurel
Slašťanová Jana
Krajčíková Božena
Babiaková Anna*

60 rokov

Rusnáková Libuša

Srdečne blahoželáme!

Narodili sa
Ján Červenák 14.2.2020

Opustili nás

*Ja pôjdem tam, kam všetky pokolenia odišli.
A lesy budú stále v slnku sniť a vody driemať
v lesku bielych hviezd.*

Božena Adamová 3.2.2020

Boris Fuják 17.2.2020

Mária Sučanová 3.3.2020

Venujme im tichú spomienku.

Spomienka

*Ťažko je nespomínať, keď v očiach slza stojí.
Ťažko je zabudnúť, keď srdce stále boľí.
Odišiel si všetkým, čo ťa radi mali,
bez toho, aby nám tvoje ústa zbohom dali.*

*Dňa 29. januára 2020 uplynuli dva roky, čo nás navždy
opustil náš drahý priateľ, otec, starý otec, prastarý otec*

Anton Mydlo

S láskou spomíname. Jarka, deti s rodinami a ostatná rodina.

Fašiangovali sme v telocvični

Sobota 8. 2. 2020 - ľudová muzika Jána Maka a šikovní poslanci s pomocníkmi sa o všetkých postarali.

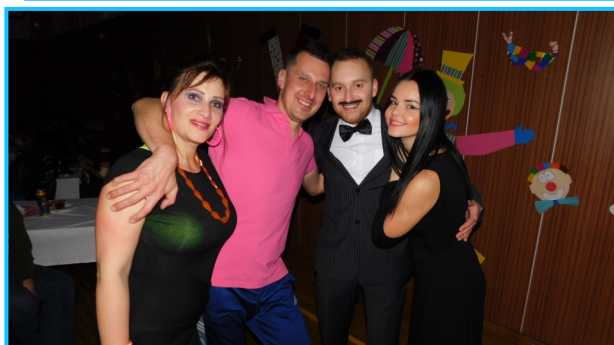
Fašiangy, dni zábav, sa začali v sobotu 8. 2. 2020. Obyvatelia obce si mohli pochutiť na kapustnici, pečenej klobáske či šiškách a domácich škvarkovníkoch. Do tanca nám hrala Ľudová hudba Jána Maka a telocvičňa sa zmenila na tanečný parket. V piatok 14. 2. 2020 patrila telocvičňa našim najmenším, kde sa stretli deti nielen z našej obce na detskom karnevale. Okrem zábavy si vyskúšali svoje zručnosti a súťaživosť pod vedením pani

učiteľiek z materskej a základnej školy, ktoré priniesli dobrú náladu a zábavu. Detičky tak odchádzali domov spokojné a šťastné. V sobotu vystriedali deti dospeláci, ktorí si prišli zatancovať na večernú fašiangovú zábavu. Masiek bolo tento rok pomenej, ale zábava bola super. V nedeľu ukončili fašiangy naši dôchodcovia, ktorí si zaspomínali aj na ľudové zvyky a tradície.

A. Chladná

Sobota 15. 2. 2020 popoludní - karneval pre všetky deti v obci. Tancovali, súťažili, hodovali.

Sobota 15. 2. 2020 večer - fašiangová zábava pre všetkých, ktorí mali chuť sa vytancovať a zabaviť.

Pochovávanie basy

Tento zvyk má dlhoročnú tradíciu. Že sa zachoval aj do dnešnej modernej doby vďaka ľuďom, ktorí sa snažia takéto tradície udržiavať. Naša organizácia JDS patrí medzi tých, ktorí pochovávanie basy už zrealizovali osemkrát. Aj tento raz sa naši členovia stretli **16. februára** v miestnej telocvični spolu s hosťami JDS z B. Bystrice, z Horných Pršian a Badína. Všetkým sa tento obrad veľmi páčil. Na pro-

gram pochovávania basy sa naši členovia dobre pripravili. Vtipné bolo, že miništrant (T. Guťan) neposlúchol pána farára (P. Čičmanec) a svojim výrazným hlasom prekričal celý pohrebný zbor. Aj tak sa podarilo basu pochovať a oplakať. Celé popoludnie bolo spestrené účasťou vtipných masiek, z ktorých najlepšou bol vojník (P. Vajs). Zábava bola perfektná. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa na jej priebehu podieľali.

Z. Roštárová

Riaditeľ'stvo ZŠ HARMANEC

p o z ý v a
všetkých budúcich prvákov spolu s rodičmi
na

Zápis do 1.ročníka

našej Základnej školy, ktorý sa uskutoční

v budove ZŠ **1. apríla 2020** od 13, 00 do 15, 00 hod.

PONÚKAME:

...rodinnú atmosféru... individuálny prístup učiteľa k žiakom...

...školský klub detí od 06,45 hod. do 16,00 hod...

...pestrú krúžkovú činnosť...interaktívne tabule...anglický jazyk...

...vkusne a moderne zariadené triedy - bez kried a alergénov...

... pravidelný pobyt detí v infrasaune... multifunkčné ihrisko...

...oddych a hry v prírode...bohatý mimovyučovací program...

Zameranie školského vzdelávacieho programu

environmentálna výchova

NEVÁHAJTE, „my“ sme TÁ pravá škola pre VAŠE dieťa

- príd'te medzi nás, porozprávať sa s nami o našej práci

Milé deti, milí rodičia, tešíme sa na stretnutie s Vami!

Kontakt: Mgr. Henrieta Kohútová, t. č. 0907 441 303

RIADITEĽKA MATERSKEJ ŠKOLY V HARMANCI OZNAMUJE, ŽE

ZÁPIS DETÍ DO MATERSKEJ ŠKOLY

VO VEKU OD TROCH DO ŠIESTICH ROKOV

NA ŠKOLSKÝ ROK 2020/2021 SA USKUTOČNÍ

DŇA 16. APRÍLA 2020 OD 10.00 DO 14.00 HOD.

v budove materskej školy

Podmienky prijatia dieťaťa do materskej školy:

- na predprimárne vzdelávanie sa prijímajú spravidla deti od troch do šiestich rokov
- prednostne sa prijímajú deti 5-6-ročné, ktoré majú jeden rok pred plnením povinnej školskej dochádzky
- deti s odloženým a s dodatočne odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky
- deti mladšie ako tri roky môžu byť prijaté do MŠ, ak sú vytvorené vhodné materiálne, personálne a iné potrebné podmienky

Na zápis prinesie zákonný zástupca dieťaťa písomnú

žiadosť spolu s potvrdením

o zdravotnom stave dieťaťa

od všeobecného lekára pre deti a dorast

/kedykoľvek pred samotným zápisom

si môžete tlačivo vyžiadať v MŠ/

9. ročník futbalový turnaj pre deti a mládež

V malej obecnej telocvični, kde nám kuriči zakúrili už ráno o 5.00 hod., sa malí chalani mohli pustiť do futbalových zápasov s veľkou túžbou po víťazstve. Vidieť, že tento turnaj má veľkú odozvu aj v širokom okolí, pretože sme mohli privítať až jedenásť tímov a spolu 35 detí. Turnaj prišla otvoriť pani starostka obce Henrieta Ivanová, pričom chlapcom zaželala veľa športových úspechov a hlavne žiadne zranenia. Ako po dlhé roky, tak aj dnes sa futbal hral v dvoch kategóriách: 5-10-roční a 11-15-roční chlapci. Každý zápas bol veľmi kvalitný, o čom svedčí aj to, že si svoje deti prišli pozrieť nielen rodičia, ale aj starí rodičia. Dokonca na mladšiu kategóriu aj ich tréner, ktorý ich veľmi dobre pozná. Sledoval a dobre koordinoval zápasy. Boli to chlapci, ktorí hrajú za futbalový klub Mareka Hamšíka. V mladšej kategórii chcel každý tím vyhrať a niekedy to bolo aj s plačom. Ale víťaz môže byť len jeden a tým sa stalo mužstvo „Veselé Pellká“, kde bol Harmančan Martin Beľa a jeho spoluhráči Simon Kapustík a Samuel Húška. V tejto kategórii sa umiestnil na 3. mieste tiež Harmančan Oliver Nemčok so svojím tímom. Na turnaji boli aj ďalší chalani, ktorí hájili farby obce Harmanec. Najlepší hráč turnaja sa stal Martin Beľa a najlepší strelec Simon Kapustík.

V staršej kategórii boli až tri súrodenecké dvojice a jedna hrala proti sebe. Mali sme chlapcov z Bratislavy, Denis a Jakub Artimovci, ktorých prišli povzbudiť aj starí rodičia a boli veľmi milo prekvapení s úrovňou turnaja. Ďalšou súrodeneckou dvojicou boli bratia Peter a Oliver Flochovci, ktorí hájili farby Harmanca. Bratia Mališkovci, Jakub a Martin, hrali proti sebe a nič si na ihrisku nedarovali. Víťazom turnaja sa stalo mužstvo „Junáci z mesta“, kde bol Harmančan Jakub Mališka a jeho spoluhráči Marek Sihelský a Adam Kecskeméty. Druhé miesto si po veľkej dráme vybojovali hráči tímu „Brmbolce“: Peter Floch, Oliver Floch a Kristián Caban. Tretí skončili susedia z Dolného Harmanca, mužstvo „Botafogo“. Najlepším hráčom turnaja sa stal Nikolas Farárik a najlepším strelcom Marek Sihelský.

Po skončení futbalového turnaja pokračoval II. ročník florbalového turnaja, kde sa stretli mužstvá, ktoré odohrali doobeda futbalový turnaj, ale nebolo na nich vidieť žiadnu únavu a hrali super aj florbal. Do boja sa pustili štyri mužstvá, ktoré odohrali medzi sebou perfektné súboje. A tak víťazstvo zobrali tí istí hráči, ktorí vyhrali aj hlavnú súťaž vo futbale. Po vyhlásení víťazov odchádzali chalani veľmi spokojní so svojou

predvedenou hrou, ale aj s vecnými cenami, na ktoré finančne prispel aj BBSK. Poďakovanie patrí Obci Harmanec, rozhodcom Miroslavovi Nemčokovi a Samuelovi Chladnému, ktorí sa nezľakli ťažkých zápasov a vedeli odpískať aj pokutový kop. Poďakovanie patrí Alenke Chladnej, ktorá pomáhala organizovať veľký futbalový turnaj.

Tento rok 2020 by sa mal konať jubilejný 10. ročník futbalového turnaja. Dúfame, že sa nám ho podarí uskutočniť aj s finančnou podporou BBSK.

Peter Chladný

